

ЖЕСТИ ПРИВІТАННЯ: МІЖКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ТРАДИЦІЇ

Автор: Микола Овчаров

14 травня 2025

DOI: <https://doi.org/10.66597/unknown-orator.2025.1.16>

Більше інформації про журнал
<https://journal.ovcharov.institute/>

ЖЕСТИ ПРИВІТАННЯ: МІЖКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ТРАДИЦІЇ

Автор: Микола Овчаров

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена порівняльному аналізу жестів привітання як елементів невербальної комунікації в різних культурах світу. Автор розглядає широкий спектр традиційних форм вітання — від дотиків носами в арабських народів, інуїтів та маорі до поклонів у Японії, Індії та Таїланді, поцілунків у щоку в європейських і латиноамериканських культурах, а також унікальних жестів руками на Філіппінах, у Замбії та Ботсвані. Особливу увагу приділено культурно-історичному походженню жестів та їх смислового навантаження — духовному, соціальному й ієрархічному. Стаття обґрунтовує необхідність міжкультурної обізнаності у невербальній комунікації як умови взаєморозуміння, поваги та ефективного діалогу між представниками різних народів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

жести привітання, міжкультурна комунікація, невербальна комунікація, культурні традиції, мова тіла, поклон, намасте, кунік, хонгі, рукостискання.

Привітання – це невід'ємна частина людського спілкування в усіх культурах світу. Проте форми вітань можуть суттєво відрізнятися залежно від країни та традицій. Давайте розглянемо деякі цікаві та незвичні жести привітання з різних куточків планети.

Дотики носами

У деяких арабських країнах, зокрема в Омані та ОАЕ, традиційно вітаються, потираючи носи один об одного та одночасно потискуючи руки. Подібний звичай є і в інуїтів Канади та Гренландії, де він називається «кунік». Однак, на відміну від арабів, інуїти не просто торкаються кінчиками носів, а притискають ніздрі до шкіри іншої людини і вдихають, ніби «всмоктуючи» шкіру.

У новозеландських маорі ця традиція відома як «хонгі» і має глибоке духовне значення. Люди притискають носи і чола та вдихають дихання одне одного, подібно до того, як бог Тане-нуї-а-Рангі вдихнув життя у першу жінку. Це символізує єднання двох людей.

Показування язика

У Тибеті здавна вітаються, висолопивши язик. За легендою, ця традиція пішла від злого царя з чорним язиком, що жив у IX столітті. Після його смерті буддисти вірили, що він може переродитися, тож почали показувати язики, щоб довести, що вони – не той тиран. Зараз цей жест став більш символічним і означає повагу та згоду.

Поклони

Поклони поширені в багатьох країнах Азії, де мають свої особливості. У Японії є ціла система поклонів «одзігі», де глибина нахилу та поза (стоячи чи навколішки) залежать від ситуації – ділової чи особистої, рівня поваги до співрозмовника, мети (привітання, подяка, вибачення тощо).

При поклоні стоячи японці тримають ноги разом, спину прямо, руки по боках (жінки можуть скласти їх спереду), не дивляться в очі до завершення ритуалу. Для неформальних ситуацій достатньо легкого нахилу корпусу тіла у 15° або навіть просто кивання головою, особливо для іноземців. Але офіційні події вимагають глибших поклонів.

В Індії, Непалі та Бангладеш схожий жест «намасте» виражає повагу та вдячність. Дослівно із санскриту це перекладається як «вклоняюся тобі». Традиційно долоні складають перед грудьми, ніби для молитви, і злегка схиляють голову. Зараз частіше кажуть просто «намасте» без поклону, хіба що звертаючись до старших чи поважних осіб.

Тайський «вай» теж означає повагу. Долоні складають разом на рівні грудей, лікті притиснуті, голова злегка схилена. Цей жест використовують, щоб привітатися, попроситися, вибачитися чи подякувати. Його виконання також має градації залежно від віку та статусу співрозмовника.

Поцілунки в щоку

Поцілунки в щоку поширені в багатьох країнах на різних континентах. У Франції це називається «ля біз», і кількість поцілунків варіює від 1 до 4 залежно від регіону, але найчастіше їх два. Два поцілунки практикують також у Іспанії, Бразилії, Німеччині,

Італії, Румунії, Туреччині, Тунісі. У Лівані, Бельгії, Єгипті, Нідерландах – три поцілунки. А в Аргентині, Чилі, Перу обмежуються одним.

При цьому торкатися потрібно щоками, а не губами, і видавати легкий звук поцілунку. Але не скрізь прийнято цілувати людину протилежної статі. А якою щокою починати доторкатися – справа суперечлива. Парижани віддають перевагу правій, а італійці – лівій. Найкраще орієнтуватися на місцевих.

Жести руками

На Філіппінах жестом поваги до старших є «мано по» – замість цілування руки її прикладають до свого чола. У Ботсвані практикують потрійне рукостискання: спершу підпирають правий лікоть лівою рукою і простягають праву для потиску, потім зчіплюють великі пальці і знову повертаються до початкової позиції.

У Замбії можна потиснути руку або просто скласти долоні, поплескати і привітатися словами «мулі бванджі». Якщо треба виявити більше поваги – присісти.

Отже, у світі існує безліч цікавих, а іноді й дивних, на перший погляд, жестів привітання. Вони віддзеркалюють унікальні культурні особливості та історію народів. Обізнаність про ці традиції допоможе краще розуміти один одного, знаходити спільну мову та уникати непорозумінь у міжкультурному спілкуванні. Головне – виявляти щирість та повагу, адже саме це лежить в основі будь-якого привітання.

Червоні прапорці:

- Не нав'язуйте свої звичні жести привітання, якщо вони недоречні в певному контексті
- Уникайте надмірних фізичних контактів, особливо з малознайомими людьми

Блакитні прапорці:

- Вивчайте та поважайте традиції привітань в інших культурах
- Будьте спостережливими і орієнтуйтеся на те, як вітаються місцеві жителі
- Якщо не впевнені, запитайте, як прийнято вітатися, щоб нікого не образити